

Prețului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
lăintrulu monarhiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In străinatate pe 1 anu 10 fl. séu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie sên linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 17.

— Sibiu, Mercuri 25/9 Martiu. —

1881.

Legea electorala modificata si întregita.

Intru apropierea noveloru discussiuni electorali
politice, si pre câtu timpu diarele magiare declama
pe fiacare di in contra romanilor, că sunt rei
patrioti, că-ci nu voru se se supuna vointiei lor,
nu dau dreptu minoritatilor, că se dictedie legi
la maioritati, este de lipsa, că celu puțin aței
romani, caroru li s'a facutu gratia, că se li se
recunósca marele dreptu politicu electorale, se mai
arunce odata ochii preste legile electorali, cea din
Ungari'a si cea din Transilvani'a, ambele dela 1848,
modificate inse si întregite prin art. XXXIII
de lege ungurésca, sanctionata in 26 Novembre
1874 publicata in 30 Novembre aceluasi anu.

Dela a dou'a decretare a resistentiei passive
a romanilor enuntiata in conferenti'a dela Alb'a-
Juli'a in Iuliu 1872 s'au aflatu multi romani, cari
s'au leganatu in sperantia, că legislativ'a Ungariei
luandu in revisiune legea electorale, o va modifica si
reforma asia, in câtu se lipsésca pe romanii din
Transilvani'a de ori-ce cauza de reclamatiune ulte-
rióra in contra acelora. Legile electorali s'au datu
abia in revisiune in acelasiu periodu parlamentariu
(1872—5), dupace mai antaiu ministrulu-presedinte
Melchioru Lonyay se pusesse in contactu cu capii
bisericesci si cu alti barbati din acei ce trecu la
romani de ómeni „ai politice“.

Revisiunea, modificarea, întregirea s'a facutu
asia, precum se vede in susu citatulu art. 33, nu
inse spre a se face dreptate romanilor, ci tocma
din contra, spre a'i insulta si mai reu decâtu se
intemplase inainte de aceea cu 26 de ani. Da,
spre a'i insulta cu sarcasmulu celu mai amaru,
precum s'au potutu si se potu convinge toti, căti
nu si-au pregetatu si nu'si pregeta a compara
legea electorale din Transilvani'a cu cea din
Ungari'a, cu cea din Croati'a, cu cea din tierile
austriace, cu cele din tóte tierile civilisate, afara
numai de Angli'a tiran'a Irlandiei. Chiaru ungurii
cei moderati si doritori de inapacuire sincera recu-
noscu pe fația, că daca nu ar mai fi nici-o alta
nedreptate si napastuire din cele multe, asupra
caroru romanii reclama cu totu dreptulu si trebue
se reclame neincetatu, nedreptatea si asuprirea ce

li se face cu legea electorale, ar fi prea de ajunsu,
pentru-că se li se suia sangele in capu, de câte
ori audu cuventulu constitutiune, libertati constitu-
tionali, care pentru ei au ajunsu a fi o adeverata
satira. Locuitori milenari ai acestei tieri, cu averi
imobili si mobili, ei in partea lor cea mai mare
sunt opriti a merge la urna, éra dela cei caroru
le este permis, se cere unu censu de 8 si de 10
ori mai mare decâtu se cere dela miile de proletari
venetici, migrati in acésta tiéra numai de câte
9—10, ani cu câte unu saculetiu in spinare sau
subtióra, pre candu dela secui, din cauza că si ei
sunt magiari, nici nu li se cere censu, ci legea
le-au asecuratu dreptulu la sufragiulu universale
indata in §. 1 candu recunósce dreptulu electorale
la toti individii de sexu barbarescu, căti au impli-
nitu etatea de ani douedieci, éra in §. 2
adaoge, că toti căti s'au bucuratu de sufragiulu
universale pe temeiulu privilegieloru vechi de familii,
de nationalitati si de caste până in a. 1848 si
toti fiili acelora carii au ajunsu a fi in a. 1872 de
câte 20 de ani, au se se mai bucare si de aci inainte
pána la finea vietiei lor de dreptulu persónale cá
alegatori.

Amu aratatu la diverse ocasiuni, dupa acte
autentice oficiali, că numérulu aceloru alegatori
privilegiati in Transilvani'a este in proportiune fara
nici-o asemenare mai asupritoriu decâtu spre ex.
in Ungari'a. Că-ci adeca alegatorii privilegiati cu
dreptu persónale in a. 1872 erau in Transilvani'a
70,773 din contra in Ungari'a la 11 milióne de
locuitori, numai 94,243.

In acelasiu timpu toti ceilalti alegatori nepri-
vilegiati din orasiele si din tóte satele Transilvaniei
faceau numai 10,331 dicemu: diece mii trei sute
treidieci si unulu. Din acei 10 mii celu puțin
¼ se vinu pe cetati si orasie, mai multu in fa-
vórea proletarilor unguri cu câte o casa sau gra-
dina pretiuita la 300 fl. adeca nimica, sau
cu venitu éra-si de nimicu, precum se scie
din lege si precum se va vedea mai la vale.
Luandu numai pe fostii iobagi din Transil-
vani'a emancipati in urmarea revolutiunei franceze
din 1848, in proprietatea acelora se aflá pe la
1869 pamentu cultivatu doue milióne 144,574

jugere (pogóne) de câte 1600 stanjini patrati.
Acésta classe de ómeni nu este reprezentata in
totu coprinsulu Transilvaniei nici cu doue mii de
alegatori, precum póte se afle oricine, chiaru si din
conspetele adunate cu multa greutate de către
comitetulu electorale, ajutatu in totu modulu de
cátiva barbati nepregetatori si zelosi. Mai totu
asia de puțin e reprezentata ceealta classe de
câteva sute de mii locuitori romani, fosti liberi in
persón'a si averea lor si inainte de a. 1848, din
asia numitulu fundulu regiu (sasime) si din locurile
taxali.

Ni se dice inse, că se afla in Transilvani'a
si alegatori romani privilegiati (nobili) cu miile,
de ex. in districtulu Fagarasiului (tiér'a Oltului)
aprópe trei mii, in comitatulu Hunedórei la 3700,
in comit. Solnocu-Doboc'a la 7000, in Alb'a inf.
la 1000, in alu Clusului preste 1000, in alu
Turdei la 2 mii etc. Afle-se ori-căti privilegiati,
că natiunea romana nu vrea se scia de voturile
loru cá represantante ale sale, si privilegiatii romani
din Transilvani'a sunt, cu puțin a esceptiune, multu
mai modesti si mai drepti, decâtu se pretinda a
representa ei, unu poporu de 1 milionu si 200 mii
de suflete. Toti individii romani nobili, trecuti
prin scóle, căti mai tinu la natiunea lor, se simtu
cu atátu mai genati de acelu privilegiu persónale,
de acelu daru facutu lor prin acea lege, care
dandule sufragiu universale, ii pune in categori'a
proletarilor, cu câtu ei din mil'a lui D-dieu nu
au nici-o trebuintia de acea favóre, candu cultur'a
superióra, positiunea lor in societate ei chiaru
starea materiala le asigura de ajunsu tóte drep-
turile politice, prin urmare si pe celu electorale.
Pre câtu cunóscemu noi ópinuniile acestei classe
de ómeni si romani, ei nu sunt incantati nici de
privilegiulu sufragiului universale, ci intre inpre-
giurile acestei tieri, aru vota multu mai curendu
pentru unu censu generale de 8 până la 10 fl.
contributiune directa, fonciara (de pamentu,
de mosia), de capu, de castigu, de renta (dupa
capitalu) computeate la unu locu, si pe langa acésta
nu simtu vreo placere a merge la urna alaturea
cu baiati de 20 ani, ei ar voi se'i védia maioreni,
carii au implinitu 24 de ani.

Foisiór'a „Observatoriului“.

Cestiuni antropologice.

Unu locu insemnatu ocupa in sciintia antropo-
logi'a, care de si tractédia despre omu cá despre unu
conceptu abstractu, in opozitiune cu filosofia, care con-
sidera pe omu cá pe ori-care alta fiintia — totusi cêrca
se afle, daca genulu umanu coprinde in sine
mai multe rase, séu cá constitue numai una
rassa?

In respectulu acesta parerile sunt diverse. Par-
tisanii lui Blumenbach constatá cinci rasse de ómeni,
luandu in consideratiune colorile, cari distingu pe ómeni.
Cei cari sunt de parerea lui Hákkel, avendu in vedere
calitatea perului, afirma că aru existe patru rasse. Altii
afirma că sunt trei rasse, éra altii că mai multe. De
acésta divergentia in pareri nu trebue se ne prea mi-
ramu, daca consideramu, că antropologi'a mai numai
cam deodata cu filologi'a comparativa, care este mai
securu mijlocu pentru determinarea rasselor decâtu
semnele externe — a inceputu a se luá in seriósá con-
sideratiune din partea eruditiloru, adeca camu de
30—40 ani.

Se vedemu mai antaiu, ce se intielege sub specie,
rassa?

Renumitulu Linné a fostu acela, care nu numai
despre botanica a scrisu studiu interessantu, ci a siste-
misatu si zoologi'a, punendu prin acésta base sciintiei
despre rassa. Elu dice adeca, că toti acei individii
compunu o rassa, ale caroru semne externe organice
intru atátu convinu, încátu din similitudinea acelora
potemu conchide cu securitate, că sunt de origine co-
muna, séu cá apartinu unei rasse, séu: complexulu
aceloru individii se póte reduce la o rassa, cari nu di-
feru asia de tare, in câtu de aici se nu se póta con-
statá originea lor comună. Unii inse nu se indestu-

lescu cu atátu, ci dicu, că spre a avé unu conceptu
mai chiaru despre specie e, necesaria totuodata si
inparechiarea individiloru tñutori de aceeași specie.
De aici urmédia, că nefindu posibilu acésta inparechiare,
acei individii nu compunu o specie, de si casuri de aceste
sunt fôrte dese. Vice-versa: se afla individii atátu in
regnulu zoologicu câtu si in celu botanicu, cari con-
formu legiloru corespundietórie, se tñu de diverse specii
si inparechiarea lor totusi este si posibilu, si produc-
tiva. E dreptu că atari casuri nu sunt admisibili in
concertulu legiloru naturali ordinariu, pentru-că asia
ceva numai prin sucursu omenescu si in anumite in-
pregiurari se póte intemplá. Asia dara aceste asser-
tiuni nu sunt de ajunsu pentru chiarificarea speciei.

Sunt mai incolo asia numiti bastardi, cari nu
numai că se potu inmulti, dara chiaru si semnele ca-
racteristice divergenti de soiulu originale, inca le posedu
si inca in modu succesivu. Genuri diverse de animale
potu fi productórie; asia dupa constatarea professoru-
lui Dr. J. Hunfalvy — vitele cornute ce pascu pe tiermii
fluviulu Missisipi, sunt productele celoru produse din
inparechiarea Bizonului americanu si a viteloru cornute
europene. Totu acésta se afirma si despre iepurii de
mare si si de cei vulgari etc. Numai câtu atari casuri,
precum amentisemu mai susu, numai prin influintia
omenésca se potu intemplá, pentru-că e certu, că intre
diferitele animale selbatice neafatórie in apropierea
omului, inparechiarea este cu multu mai rara, decâtu
intre cele domestice diverse.

Bastardii de sine lasati, pe incetulu séu peru cu
totulu, séu se prefacu in semenii specieloru originali.

Vedemu mai departe, că si intre individii de același
soiu se afla diferentia fôrte mare, si daca la semnele
divergenti se mai adaoage si inpregiurarea, că desvol-
tandu-se individii ori-carei specie sub diferite conditiuni
de vietia, — diferentiele devinu totu mai mari si in
urma stabili: atunci se nascu varietati (varietates)
séu soiuri, cari compunu lini'a de despartire intre doue
soiuri. Aceste varietati cu timpu intru atátu se schimba,
încátu abia se mai potu dice identice cu soiurile dela

cari provinu. Acésta schimbare este asia pretutindene
in natura.

Darwin pe aceste experimente si-a fundatu teori'a
sa despre permutatiunea speciei. Elu recunósce, că
dupace in natura in unu intervalu de timpu mai micu
séu mai mare tóte patu schimbare, si dupace abia se
póte imaginá lini'a ce formédia paretile despartitoriu
intre diversele genuri — e fôrte greu a dá o definitiune
absolutu conceptului speciei.

Tóta rationarea lui culminédia in doue puncte
cardinali: punctulu primu este asia numit'a selec-
tiune naturale (Zuchtwahl) si alu doilea rivali-
sarea si lupt'a pentru esistentia. Pentru es-
plicarea acestoru doue puncte trebue se luamu in con-
sideratiune acea inpregiurare, că anumite plante si
animale, daca nu ar fi inpedecate — dicu naturalistii —
in anumitu timpu asia de tare s'aru inmulti, in câtu aru
fi in stare se acopere întregu continentulu si oceanulu.
Caus'a că acésta nu se intempla, e lupt'a individiloru
intre sine, provenitórie din defectulu conditiuniloru de
vietia, si de aici emularea pentru esistentia. In lupt'a
acésta se intielege, că acele genuri si organizatiuni in-
vingu si isi asigura mijlócele de existenta pentru sine
si urmatorii lor, cari sunt dotate dela natura cu unele
privilegiuri speciali, fisice si spirituali, precum de ex.
marime, colóre, frumsetia, perseveranti'a in suportarea
lipseloru, intielesu, precautiune mai mare etc. In acé-
sta cauza e de a se cêrca si procesulu selectiunei
naturali. Esenti'a acestui procesu este că: numai
o parte a unuia si aceluasi soi de individii se póte
elevá din lupt'a pentru esistentia si si póte eluptá
si asecurá sustinerea, éra partea cea mai mare piere
in acea lupta. (Dr. Pauer metafisica.)

Teori'a despre permutatiunea speciei dupa Hákkel,
Darwin si Bock, care dice că „in natura non datur sal-
tus, ar fi se se aplice si la omu, încátu adeca si omulu
dupa corpu se tñe de regnulu zoologicu si asia si elu
a trecut prin diferite schimbări, până a devenitu asia
de perfectu cá acum. Multi se provóca in respectulu
acesta la descoperirile geologice. Este lucru cunoscutu

§. 3 alu lezei „modificate si intregite“ asigura frumosulu si pretiosulu dreptu electoralu la toti locuitorii cetatiloru si orasielor, cãti posedu cãte o casa ori-cãtu de nevoiasia, de lemnu sau de lutu, de prin suburbie, daca aceea are trei incaperi, precum si acelora, cari arata unu venitu curatu (numai) de 16 di: siesesprediece florini, din vreunu locu, precum gradina, fenatiu, agru de semenatu etc.

D-võstra ati vediutu in Brasiovu si in cele mai multe orasie mai mari ale Transilvaniei acelea cete de secui proletari (muncitori) amblandu pe strada cu cãte unu asia numitu scaunu de taiatu lemne, cu unu fierestrau si o securice. Ei au in capulu suburbiei cãte o casa cã vai de ea, sau vreo gradina cu pomi. Cu atãta avere ei sunt alegatori cã ori-care milionariu.

(Va urmã.)

Ungari'a.

— Parlamentulu Ungariei ar avea de lucru fõrte multu, daca comisiunile si sectiunile aru fi preparatu de ajunsu proiecte de legi; inse si la cele ce sunt preparate, se lucra cã de robota, cã in iobagia. Cas'a magnatiloru abia se aduna cã de doru si atunci din preste 700 membrii cãte 30—40. Dintre membrii camerei deputatiloru cãtu a tinutu ern'a, totu se aflau mai multi in capitala, care cu famili'a pentru petreceri, care cu processe; acum inse au inceputu a se rarì si in cãteva dile din unu numeru de preste 400 abia se voru mai aflã 100—150. Las' cã pentru multi petrecerea necurmata in capitala este ruina sigura, dara apoi tõe simptomele arata, cã chiaru si multi deputati din partid'a guvernului lucra fãra nici-o voia, din cauza cã nu se arata binecuvantarea ceriului pe labõrea loru, era altora nu le pasa nimicu, traiescu intru asia numit'a resignatiune poetica: Ésa unde va esí, in fine mintea toturoru este indreptata asupra nouelor alegeri pentru viitoriulu periodu parlamentariu. In septeman'a trecuta agitatiunile s'au mai ageritu prin inpregiurarea, cã ministrulu presedinte Col. Tisza isi puse candidatur'a in acelu colegiu electoralu din capitala, in care locuiescu cei mai multi functionari, de alu caroru votu este prea siguru, cã-ci care din ei va avea curagiulu se votedie contra domnului seu?

Comisiunea camerei deputatiloru esmissa mai de multu spre a investigã fondurile bisericesci (religionarie le dicu in Ungari'a) s'au mai adunatu si in dile trecute sub presidiulu comitei Em. Péchy (Manole-voda din Ardealu), era din partea guvernului a fostu de faãia ministrulu Trefort. N'au facutu nimicu; pentru-cã s'a sculatu calvinulu Aladar Molnar si a declarat, cã mai lipsescu multe documente, fãra a caroru cercetare comisiunea nu pôte intrã in discussiunea meritõrie a causei. Asia aceea cum se pare, cerne tõe dio'a si nu frementa nici-odata. Se scie, cã in casulu de faãia e vorb'a mai multu numai de fonduri si averi bisericesci catolice, pe care calvinii si jidovii dorescu din totu sufletulu se le védia odata secularisate si apoi prin diverse labirinte si sub diverse forme se puna densii man'a pe ele.

— In procesulu de 100 de ani, care inca totu mai durédia intre romanii si greco-bulgarii

— dicu geologii — cã in straturile pamentului s'au aflatu plante si animale, cari multu puçinu diferu de cele presenti. Semnele in cari convinu, cu atãtu mai multu isi perdu din caracterulu loru, cu cãtu acele petrificatiuni sunt mai antice. Lucru naturale, cã pamentulu candu era in stadiulu formatiunei, nu ar fi fostu abile de a prestã creaturiloru presenti acele conditiuni de viétia, pe cari le dà acum. Asia dara atãtu plantele cãtu si animalele au fostu atunci cu multu mai nepretensive in lipsele loru, de cãtu cele din timpulu mai nou, si cã dupa catastrofele cele mari, prin cari ar fi trecut pamentulu de vreo 30—40 de ori, au suferitu si fiintile schimbare, séu cã patimindu caus'a, a patimitu si efectulu. Firesce cã permutatiunea creaturiloru nu se pôte observã, pentru-cã asia ceva se pôte intemplã numai sub decursulu unui timpulu imensu (de mii de ani).

Se dice, cã asemenarea intre pruncu si puilu de moima (Simia) la nascerea loru asia este de mare, cãtu abia se pôte face distingere intre ei, si mai alesu similitudinea capatîniloru este pronuntata. Acêsta similitudine cu progresulu procesului de desvoltare totu mai tare dispare, pâna candu cãtra etatea de 8—10 ani deosebirea este fõrte mare asia, cãtu nimenea nu va cadé in periclu de a confundã pe omu cu moim'a. Stuctur'a corpului la pruncu este cu multu mai fina si mai regulata de cãtu a moimei, dar apoi candu chiamam intru ajutoriu facultatile spirituale ale omului, precum ratiune, consciint'a de sine, comparatiunea, si judecat'a lucrurilor: aci totu naturalismulu se frange si se nimicesce, cum se nimicesce nai'a in stânc'a de mare!

(Va urmã.)

din cetatea Brasiovului pentru biserica si averile ei, a mai esitu abia o prea inalta decisiune, totu provisoriu, cã si altele, de inainte cu 10 si cu 50 de ani, si apoi calea judecatiei stã deschisa. Noi nu cunoșcemu coprinsulu decisiunei, dara cei cari o au cetitu, strimba tare din nasu.

— Agitatiunile antisemitice adeca contra jidoviloru, au luat in totu coprinsulu Ungariei dimensiuni atãtu de mari, in cãtu chiaru ministerulu se vediu necesitatu a pasì spre apararea loru anume in capitala contra studentiloru. Din acêsta cauza deputatulu Victoru Isztoczy cunoscutulu persecutoriulu alu jidoviloru se sculã in camera cu o interpelatiune aprigu motivata in contra ministrului Tisza. Acesta se aparã in termini totu asia de drastici. Dara simburile adeverului in acêsta cestiune fõrte spinõsa ilu aflamu numai in unele diarie mari din Vien'a, care din intemplare nu sunt redactate de evrei, ci de cãtiva christiani independenti. Acelea dicu, cã ungurii prevedu ruin'a ce vine familiiloru dela evrei, dara se temu de ei si anume guvernulu ii crutia si aparã pe cãtu numai pôte, din cauza cã creditulu si discreditulu statului ungurescu depende astadi numai dela bunavointi'a milionariloru evrei din cetatile centrali si comerciali ale Europei, in cãtu din dio'a in care evreii aru decide intre sine cã se strice cursurile unguresci la bursa, falimentulu tiei ar trebui se urmedie nesmintitu.

— Furiile magiarisarei cutriera tiér'a intréga si acum se formédia in tõe orasiele comitete de magiarisare cu scopu de a schimbã numele toturoru familiiloru nemagiare. O persecutiune acêsta, ce sémena de minune cu cele mai fanatice persecutiuni religiõse. Tõe silele morali, economice, financiarie, sociali, inpreunate cu amerintiari grele sunt aplicate. Daca 'i intrebì, pentruce acêsta nebunia, cei mai naivi iti respundu: Se magiarisamu iute, pâna nu vine preste noi catastrofa unui resboiu universale si mai alesu acelui muscalescu; se magiarisamu noi, cã se nu apuce a ne muscali panslavistii pe noi.

Austri'a.

— Vien'a. Agitatiunile nationali si sociali austriace merita tõe atentiunea nõstra si trebue se reflectamu neincetatu la ele. Escessele studentiloru germani dela universitate avura de resultatu, cã la ordinulu ministrului li s'a inchisu societatea de lectura. Economii sateni era mai tinu la trei locuri adunari numerõse, isi formulédia programe si se constitue in cluburi si partide; pretinde usiorarea sarcineloru si proclama in tõe partile, cã asia numitii germani liberali iau insielatu amaru, facendu'i se le créda la frasele loru sfõraitõrie. — Pe langa afacerile interne, cestiunile orientale cu tõe fazele si partile ei tine tõe spiritele in asteptare si neliniste. Negotiarile comerciali, de tarife, de cali ferate mergu nespusu de greu. Bulgarii nu voru se derime fortificatiunile cetatiloru danubiane dupa cum au fostu obligati prin tractatulu dela Berlin. Din Rumeli'a orientala adeca ceealalta parte a Bulgariei remasa sub umbr'a domniei turcesci vinu mereu sciri despre inarmari. Arnautii sau adunatu din nou la Prizrend spre a luã mesuri pre candu va sparge resboiulu turco-grecescu. In Bosni'a turbura pe locuitori deselexecutiuni austro-unguresci. Tõe acestea sciri strica multu comerçului si industriei.

Romani'a.

Proiectu de lege asupra exploatarei minelor si a carierelor in Romani'a.

Titlulu I. Dispositiuni generale.

Art. 1. Substantiele minerale sau fosile, coprinse in sinulu pamentului sau aflate in suprafatia, classédia dupa natur'a loru in mine si cariere.

Art. 2. Sunt considerate cã mine depositule de substantie minerale sau fosile sub ori-ce forma, cotinendu aur, argintu, platina, mercuriu, plumbu, fieru, arama, cositoru, zincu, bismutu, cobaltu, arsenicu, manganesu, antimoniu si altele simple sau diferitele loru combinatiuni, precum si sarea, sulfulu, granitulu, lemnulu fosil, hulia, lignitulu, antracitulu, turfa, ozokerita, chiclibarulu, aluminurile, tõe speciele de bitumuri si uleuri minerale, cã asfaltulu, pacur'a etc.

Art. 3. Carierele coprindu ardosele, gresiile, petre de mõra, de constructiune si de pavage, marmorele, graniturile, petrele de varu, de ghips, balsaturile, lavele, marnele, cretele, nisipurile, argilurile, coalinurile, pamenturile de óle, de caramidi si altele.

Art. 4. Minele si carierele nu potu fi deschise si exploatate decâtu in conformitate cu regulele coprinse in legea de faãia.

Art. 5. Autoritatea superiõra de care depindu minele si carierele, este ministerulu agriculturii, comerçului si lucrarilor publice.

Titlulu II. Despre proprietatea minelor.

Art. 6. Dreptulu de proprietate a unei mine, care dupa art. 489—491 din codulu civile apartine proprietariulu suprafatiei, este subordinatu conditiuniloru prevediute prin acêsta lege, in ceea-ce privesc dreptulu de exploatarea minelor.

Art. 7. Minele nu potu fi exploatate, de cãtu in virtutea unui actu de concessiune elaboratu de ministerulu lucrarilor publice, aprobatu de consiliulu ministriloru si sanctionatu de Siefulu Statului.

Art. 8. Proprietariulu terenului este de dreptu exploatatoriulu unei mine, candu indeplinesce conditiunile prevediute prin legea de faãia, spre a obtinea o concessiune.

Actulu de concessiune este perpetuu si are obligatiune pentru concessionariulu de a plati proprietariulu terenului o dare anuala dela $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ la suta din venitul brutu alu minei. Acêsta dare anuala se va fixa in fiacare anu, in limitele de mai susu de cãtra Corpurile Legiuitõre.

In aceste conditiuni o mina, a carei exploatare este data in concessiuni, devine in favõrea concessionariulu disponibilu si transmissibilu, cã ori-ce proprietate.

Cu tõe acestea o mina nu se pôte vinde sau inparti fãra o autorizatiune prealabila a guvernului, data sub aceeasi forma cã si concessiunea.

Art. 9. Minele sunt imobile.

Sunt asemenea imobile cladirile, putiurile, galeriile si alte lucrari facendu parte integranta din mina; precum si prin destinatiunea loru se considera totu cã imobile, conformu art. 468 din codulu civilu, caii, unelte si ori-ce alte obiecte, cari servu exclusivu la exploatarea interiõra a minei.

Art. 10. Sunt mobile materiile estrase, aprovizionarile si alte obiecte mobiliare, precum asemenea actiunile si interesele dintr'o societate sau antreprisa pentru exploatati'a unei mine.

Titlulu III. Despre exploratiuni.

Art. 11. Nimeni nu pôte face cautarile de mine si se esecute pentru acestu scopu lucrari, fia pe proprietatea sa, fia pe proprietatea straina, fãra autorizatiunea ministeriulu lucrarilor publice, data in urm'a avisului consiliului de mine si lucrari publice.

Art. 12. Ministerulu lucrarilor publice liberédia permisulu*) de exploratiune valabilu pentru unu anu si pentru o localitate determinata.

Art. 13. Terminulu permisului se pôte prelungi inca cu unu anu, candu ministerulu se incredintédia, cã lucrarile de cautare au fostu destulu de inaintate.

In acêstu casu exploratoriulu trebue se se adresedie la timpulu la autoritatea competente, adeca inainte de a espira a 11-a luna.

Acêsta cerere trebue insoçita de o espunere, in care se voru indica lucrarile sevãrsite si rezultatele dobandite.

Art. 14. Candu esplõtatorulu ar neglige se faca acêsta cerere, permisulu seu se anulédia si se pôte acorda altuia.

Art. 15. Dupa doi ani ori-ce permis de exploratiune, care nu va fi urmatu de o cerere de concessiune, este anulatu de dreptu.

Art. 16. Cererea pentru dobandirea permisului trebue facuta cãtra ministerulu lucrarilor publice de a dreptulu si se coprinde:

a) numele si pronumele, calitatea si domiciliulu petitionariulu;

b) indicatiunea precisa a districtului, a plasei, a comunei si a locului unde are se se faca exploratiunea;

c) natur'a substantiei care are se se explorezie.

Ea va fi insoçita de unu planu alu locului pe scara de $\frac{1}{10000}$, in care va figura perimetrulu, in interiorulu caruia isi propune se faca explorarea, perimetru care nu va intrece o suprafatia de 10 kilometri patrati.

Art. 17. Chiaru in dio'a primirei la ministeriu, cererile de autorizatiune pentru exploratiune se trecu intr'unu registru specialu, care stã la dispositiunea publicului si se liberédia petitionariulu o recepisa de primirea cererei.

Art. 18. Ministerulu trebue se se pronuntie

*) Galicismu; noi ii dicemu concessiune. Red. Obs.

asupra ori-carei cereri în termen de o luna dela dat'a înregistrării ei la ministeriu.

Art. 19. Permisele de exploratiune sunt date sub forma de decisiuni subscrise de ministeriul lucrărilor publice, după avisul consiliului de mine și lucrări publice.

Ele sunt făcute în două exemplare, din care unul se dă petiționarului, era altul rămâne atașat la cerere în arhiv'a minelor.

Art. 20. Toate permisele se voru trece într'unu registru în ordinea liberărilor; acestu registru va fi pus la dispozițiunea publicului la ori-ce cerere.

Art. 21. Nu se potu acorda mai multe permise de exploratiune în același loc, pentru aceeași substanță.

Se potu da înse mai multe permise în același loc, pentru substanțe diferite.

Art. 22. Exploratorul care a obținut deja unu permis pentru o substanță, precum și concesionariul unei mine, voru fi preferați pentru a obține unu nou permis de explorari, pentru alta substanță, în aceeași localitate.

În asemenea casu nu se va libera noulu permis, până ce vechiul explorator sau concesionariu nu voru fi consultați; ei voru trebui se răspundă în termen maximum de 10 zile, dacă solicita sau nu, noulu permis.

Art. 23. Explorațiunile nu se potu autoriza pe unu termen deja concesu pentru o substanță, de câtu în casul cându se voru face pentru o alta substanță, diferită de cea coprinsă, în concessiune.

Concesionariul pôte cere dela exploratoru în acestu casu o cautiune prealabilă pentru daunele ce i s'ar cauza; această cautiune este ficsată provizoriu de ministeriu în urm'a avisului consiliului de mine și lucrări publice, și după ce voru fi fostu ascultate ambele părți.

Partea nemulțămîta are recursu la tribunalu, care este ținut a judeca de urgență.

Art. 24. Explorațiunile sunt oprite în vecinătatea căilor, a drumurilor de feră, a stradelor, a piațelor publice, bisericilor, cimitirelor, apeductelor, lucrărilor de artă etc. într'o rază de 50 de metri.

Ele potu fi asemenea oprite pentru alte motive de interesu publicu.

Art. 25. Nici-o lucrare de căutari nu se pôte face fără consimțimentul formalu alu proprietarului supra-făciei, în curțile și grădinele înprejmuite ale locuințelor.

(Va urmă.)

Din Macedoni'a.

„Telegrafulu“ din Bucuresci mai aduce o corespondență dela romanii din Macedoni'a, care se pôte numi cu totu dreptul picantă, după cum dicu francesii, mai alesu cându aflăm din aceea, că preasantiții episcopi grecesici știu pedepsă pe preoții romanesici nu numai cu luarea patrafirului, cu raderea barbei și tunderea perului, ci și cu lipsirea lui de „potcapiu“ (pe slavonesce), adică de cuca, de coperementul capului, că se amble spre pedepsă cu capul descoperit. Este adică cunoscutu, că în Orientu domina usulu milenariu, prefacut în lege, că barbarii se stea chiaru și în biserică cu capul acoperit, aiba apoi coperementul ori-ce formă, și că a da caciul'a din capul cuiva, trece de insultă, era la preoți și de pedepsă infamă. Numai în casu de unu mare doliu barbarii ambla câteva săptămâni, une-ori și câteva luni fără coperementu pe capu, buna-ora precum se mai observa această datină și la romanii noștri în mai multe regiuni ale țirilor locuite de poporul nostru. Dara éta corespondență.

Valestino, 6 Februaru 1881.

Persecuțiunile ce suferim de câtu-va timpu din partea grecilor, sunt vrednice că se le cunoșceti și d-văstră și se strigați dreptate pentru noi. Mitropolitulu din Volo mai cu sîma nu lasă ocaziune fără a ne lovi. Dilele trecute a intervenit pe lînga autoritățile turce și a arestatu pe preotulu romanu d. Constantinescu, luându-i potcapiulu din capu înaintea lui Idare-Mizirului și a Caimacamului, închidîndu scôl'a. Cu toate acestea Caimacamulu a vedîtu gresiél'a, 'ia datu drumulu și 'ia permis se deschidia scôl'a. S'a încercatu se o mai închidia, dar n'a pututu; înse potcapiulu popei totu nu i l'a datu, astfelu că pop'a ambla fără potcapiu. S'a adresatu către protosingelu pentru această; elu 'ia promis că va stăru a i se înapoiă potcapulu cu condițiune, că pop'a Constantinescu se făcă o petiție mitropolitulu, prin care se cêra ertatiune de gresiél'a ce a făcutu, și la momentu se se retrăga din profesoratu, armandu

pe viitoriu ordinele sale și a fi fiu credinciosu alu bisericei. Altfeliu nu numai că nu i va da potcapiulu, nu numai că lu va lovi în toate modurile, dar înca ilu va face și surghiunu la sântulu Munte. Pop'a înse nu s'a spariatu. Ba înca, încuragiatu în dreptățile sale de către consiliu rusu și austriacu, cari 'iau disu se nu se tîma, că nu i pôte face nimicu, elu își urmédia calea apucată.

Atătu pop'a Constantinescu, câtu și noi amu reclamatu consuliului romanu din Salonicu pentru nedreptățile ce înduram și elu a intervenit pe lînga Pôrta. După o scrisore ce amu primitu din Salonicu, în urm'a acestei interveniri, Pôrta a datu ordinu, că fîa-care romanu se fîa liberu a își învetiă limb'a sa. De acum înainte dar nimeni nu ne va mai supără.

Așteptam numai carti, se ne vie spre a le înparti copiiloru.

Asia dara ce a folositu mitropolitulu din Volo cu închiderea scôlei romane 20 de zile și cu luarea potcapiului dela pop'a Constantinescu? Altu nimicu, de câtu a făcutu pe baieti se pîrdia învetiatu'r'a în acele zile. Înse Dumnezeu l'a pedepsit, că-ci pe cându scôl'a română s'a deschis, cea grêcă s'a închis, localulu scôlei fiindu ocupatu de armata turcêscă.

Pe la noi pe aici sunt pregătiri mari de resbelu și concentrări de armată. Se crede că siguru resbelulu, dacă grecii nu se voru mulțămî cu ceea ce dă Pôrta. Toti înse credu, că grecii voru fi batuti, afara dacă nu va veni vre-o altă putere în ajutoriulu lor. Atunci înse, de siguru va interveni și altă putere contra, și resbelulu va deveni generalu.

Despre orice alte fapte ve voi înștiințâ. Înse și d-văstră, nu ne uitați. Suntemu departe, dar ânim'a noastră este cu voi.

Corespondenție particulare ale „Observatoriului“.

Onorata Redacțiune!

Binevoiti a publică în pretiutulu diariu „Observatoriulu“ următoarele:

I. (Mulțămîta publică.) Cu ocaziunea balului arangiatu în 19/31 Octombrie 1880 în favorulu bibliotecii gimnaziului rom. gr. orient. din Bradu, au binevoitu a contribui următorii p. t. d-ni și d-ne, din Bradu: Nicolau J. Miheltianu, George Parau, Constant. Costin, Stefanu Albu, Petru Rimbasiu, Kôrmendy Gyula, Szakâts István, Georgiu Gavrilă, Hôring Pál, Lázár László, Aronu Feieru, Kovâts Julesa, Nicolau Olariu, Candinu Bogdanu, George Imperatu, George Jul'a, Joanu Căteanu, Michailu Dirin'a, Hargeshaimer Lajos, Georgiu Secăreanu și Joanu Luc'a câte 2 fl. Nicolau Margineanu, Joanu Germanu, Vilmos Sándor, Lazaru Persianu, Darvas János, Wittmayer Antal și László István câte 1 fl.

Din Ribiti'a: Lazaru Comsi'a și Joanu Loos câte 2 fl., Karácsnyi Sándor jun. și Avramu Mihutiu câte 1 fl. Din Crisciori: Ladislau Popu și Joanu Parianu câte 2 fl., Petru Bot'a 1 fl.

Din Rovin'a: Simeonu Groz'a și Joanu Campeanu câte 1 fl. Din Mihaleni: Augustinu Onitiu 2 fl., Nicolau Bedea 1 fl. Din Buceșu: George Musiescu 2 fl., Joanu Bireu 1 fl. Din Abrudu: D-n'a Balt'a 2 fl., Justinianu Filipu 1 fl. Din Halmagiu: Isidoru Mendel 3 fl., Nicolau Joldea 2 fl. Din Sibiu: Franciscu Ullain 3 fl. Din Siesuri: George Glav'a 3 fl. Din Baiti'a: George Bardos 2 fl., Joanu Costin 1 fl. Din Cebea: Joanu Jurc'a 1 fl. Din Ormîdea: Simionu Bacilla și George Ignatonu câte 1 fl. Din Bucuresci: George Jrimie 1 fl. Din Bulzesci: Joanu Alb'a 1 fl. Din Zdrapti: Joachim Comsi'a 1 fl. Din Grohotu: Nicolau Tulea 1 fl. Din Mestécănu: Teodoru Sîmedrea 1 fl. Din Dealu-mare: Aronu Suciu 1 fl. Din Luncoiu: Joanu Romanu și Nicolau Fugata câte 1 fl. Din Hunedôr'a: Mihailu Bontescu adv. 1 fl.

Venitulu totalu a fostu . . . 97 fl. din cari detragîndu-se spesele de . . . 49 fl. 61 cr.

Resulta unu venitu curatu de 47 fl. 39 cr. Subscrîși își esprima profund'a mulțămîta p. t. generosi contributori susamîntiti pentru ofertele — și respective pentru-că ne-au onoratu cu presentia la balu.

Asemenea își esprima mulțămîta și d-lui conducătoriu alu calusieriloru Michailu Rimbasiu și la toti consocii lui, cari fiindu provocați din partea subscrîșiloru, nu au întârziatu a veni dela Hunedôr'a la Bradu (49 kilometrii), pentru de a delectă și ânim'a publicului de aici prin jocurile fôrte bine produse „Calusierulu“ și „Batut'a“, înbracați în costume naționale, ce le-au adusu cu densii.

Bradu, 10 Februaru 1881.

Rimbasiu-Germanu,
arangeri.

— II. (Mulțămîta publică.) Cu ocaziunea arangerii balului din 24 Jan. (5 Febr.) a. c. în favorulu bibliotecii subreuniunei învetiatoriloru rom. gr. or. din tractulu pescu alu Zarandului, au binevoitu a contribui următorii p. t. d-ni și d-ne:

Din Bradu: Nicolau J. Miheltianu, Stefanu Albu, Nicolau Margineanu, Joanu Germanu, Petru Rimbasiu, Kovâcs Julesa, Klein Emanuelu, Aronu Feieru, Michailu Dirin'a, Simeonu Piso, Georgiu Parau, Porsch Josef, Joanu Rusu, Pietsch Anton, Vilmos Sándor, Pataky János, Lázár László și Pataky Victoru câte 2 fl., Brády Lipot și Brady Albert câte 3 fl. Lazaru Perianu, Mantó

Domokos, d-r'a Eleonora Cosma, d-n'a Dané Ilka, Constantin Costin, Keszér Albert, Dercsényi Josef, Adler Károly și Kirinyi Lajos câte 1 fl.

Din Bai'a de Crisui: Dr. Stefanu Erdélyi 3 fl., Ribiczey Ferencz 2 fl., Teodoru Popu, Petru Truti'a, Nicolau Hentiu și Sigismundu Borlea câte 1 fl.

Din Mihaleni: Augustinu Onitiu 2 fl., și Nicolau Bedea 1 fl. Din Ribiti'a: Lazaru Comsi'a 2 fl. și Karácsnyi Sándor 1 fl. Din Crisciori: Deutsch Ignatz 1 fl. Din Rovin'a: Joanu Campeanu 1 fl. Din Luncoiu: Alexandru Scaureanu 2 fl., d-r'a Laura Scaureanu, Nicolau Fugata și Joanu Romanu câte 1 fl. Din Mestécănu: Joanu Irimie 1 fl. 20 cr., Teodoru Sîmedrea 1 fl. Din Vac'a: Josifu Costea 1 fl. Din Bulzesci: Joanu Stanila 1 fl. Din Grohotu: George Romanu 1 fl. Din Bucuresci: Nistoru Fugata 1 fl. Din Blajeni: Solomonu Micu 1 fl. Din Juncu: Marcu Hutiu 1 fl. Rud'a: Georgiu Coposu 50 cr.

Venitulu totalu a fostu . . . 82 fl. 70 cr. din cari detragîndu-se spesele de . . . 54 fl. 28 cr.

Resulta unu venitu curatu de 28 fl. 28 cr. la cari ar fi de a se mai adaoge 10 fl. dela unii d-ni, cari s'au subscrîsu, și dela cari înca până acum nu au mai încursu, — speru înse că câtu de curendu voru încurge.

Bradu, 10 Februaru 1881.

Petru Rimbasiu,
not. subreun. și colectante.

— III. Despartimentulu IX alu Asociațiunei transilvane pentru literatur'a română și cultur'a poporului romanu, intrunitu în ședință ținută în 15/27 Febr. a. c. în opidulu Bradu, s'a reconstituitu, alegîndu-si de directoru pe Rev. d-nu ppresbiteru Nicolau I. Miheltianu, era de membrii în comitetu pe d-nii Sigismundu Borlea, Teodoru Popu, Nicolau Margineanu, Petru Rimbasiu, Nicolau Hentiu și Joanu Rusu. — Acestu comitetu si-a alesu apoi din sinulu seu, cassariu: Nicolau Marginénu, controloru: Joanu Rusu, și secretariu: Petru Rimbasiu.

Bradu, 16 Februaru 1881.

Petru Rimbasiu,
secretariu.

Prea onor. domnule Redactoru!

Că urmăre din colect'a publicată în multu pretiutulu diariu „Observatoriulu“ Nr. 13 a. c. referitorie la reedificarea s. noastre biserice gr. cat. din Sohodolu, pe carea ati avutu bunătate a o publică, ve rogu prea stimabile domnule redactoru, a da publicității și pe acesti binefacatori, carora din parte'mi, în numele poporului apartînetoriu de susnumit'a biserică, li se aduce asemenea, stima și recunoscintă pentru aceste marimose și multu salutarie contribuiri si anume:

DD. Nicolau Vladu, apotecariu 50 cr., Sevastianu Henzelu, 20, Joanu Popu 50, Joanu Comsi 50, Dum. Comsi 50, Joanu Pak 50, Roza Aitai 60, Joanu Feru 50, Terentiu Giurchescu 50, Elena Petroviciu 10, Joanu Draia 50, Julius Mitu 50, Sofia Mania 50, Lin'a Dondosiu 50, Banda Berchi 50, Dionisiu Siulutiu 50, Ales. Mechei 50, Ūrmesi Karoly 60, Borza Aronu 60, Josifu Ispasu 80, N. Bobariu 50, Moise Tomusiu 50, N. Crisanu 20, Joanu Danciu 10, Saveta Babutiu 10, A. Mirzea 10, N. Turdanu 10, G. Manea 10, Ales. Tomusiu 30, Moise Turc'a 20, Joanu Cosma 20, Avramu Morariu 20, J. Sieve 20, Iliă Cioranu 30, Balutiu Istfanu 10, Joji Motor'a 30, N. Anc'a 10, Ana Todoru 10, G. Danciu 10, Ales. Telki 20, Gôndôl Joska 30, Sobo Carol 30, Danielu Dorco 30, Sofia Hazu 20, Ana Mestecanu 20, Dionisiu Glodanu 20, Elisabeta Furduiu 40, Juliana Siulutiu 40, N. Leterna 20, N. Todoru 20, N. Jurc'a 20, J. Bucuresteanu 20, Const. Gligoru 20, Jano Manica 20, Josef Lojintzi 20, Basile Biza 20, Ales. Tuhutiu 40, Avramu Anc'a 10, Felea Nicolae 10, G. Sturz'a 10, Const. Jurcau 20, Todoru Tuhutiu 10, G. Palak 10, T. Danciu 10, Josifu Morariu 10, S. Bara 10, G. Sturza 20, Mihai János 20, Sobo Loi 20, G. Crisanu 40, N. Leterna 13, G. Bendea 20, N. Bendea 20, A. Nicôra 10, Dumitru Coroi 10, Mihai Sobo 20, Derjô Tigo 20, Ana Benghea 10, J. Bucuresteanu 10, Dumitru Botocu 30, J. Pavelu 10, J. Bucuresteanu 10, P. Badau 10, M. Ner'a 10, J. Bar'a 10, Gligoru Tanase 10, Siofronu Rusu 10, S. George 20, N. Felea 10, Simeonu Cenusi 10, Salvina Jurc'a 10, Todoru Fodoru 20, J. Moldovanu 20, Simeonu Oprisiu 10, T. Bendea 10, Rafila Bendea 10, N. Felea 20, N. Anc'a 10, Ales. Guranu 10, Moșioi Lajos 40, Idroviciu 30, Bara Josef 20, Marianu Morariu 20, Ales. Brascoviciu 10, Dionisiu Mladinu 40, Ales. Mladinu 20, Simeonu Jurc'a 10, S. Tuhutiu 20, P. Rusu jun. 20, Juliana Rusu 40, N. Tuhutiu 40, Simeonu Anc'a 30, T. Leterna 15, și Dum. Strez'a 20 cr.

Sum'a totală 31 fl. 18 cr.

Sohodolu, 1 Martie 1881.

R. Jantea,
preotu greco-catolicu.

Știri diverse.

† (Necrologu.) Intristatii consangeni Daniele Matheiu, parochulu din Habicu, Anna Matheiu nasc. Crainicu preotêsa din Habicu că parinti, Georgie Borda că alu doilea soțiu, Joanu, Zacharie Anisi'a, Michailu și Danila că fili, Maria Mera nasc. Matheiu, Raveca și Carolina că sorori, Joanu Mera proprietariu în Habicu, Vasile Dumbraa professoru în Gherl'a, Jeremia Popu Harsianu preotu în Chiheriulu inferiore, Joanu Pantea preotu în Riciulu de Campia că cumnati, Zacharia Matheiu, Nicolae Matheiu preotu în Baiti'a, Vasile Popu Crainicu preotu în Budeiulu de Campia, Simeone Popu Crainicu preotu în Urisiulu inferiore că unchi,

Anna Matheiu cá matusia, Vasilie Dumbrava theologu in Urbea mare, Aureliu Dumbrava theologu esternu in Blasiu cá nepoti, si toti ceilalti numerosi consangeni cu ánima franta de dorere, ve anuntia perderea nereparabila si neconsolabila a multu iubitei fiice, mame, sora, cumnata, nepóta si matusia

Itecla Matheiu

maritata prim'a-óre Ilesiu, a dou'a-ora Borda din Baic'a Romana, intemplata in 3 Martiu st. n. la 6 óre p. m. in etate de 38 ani, in urm'a unui morbu vehementu de 11 dile.

Inmormentarea regretatei s'au facutu in 5 Martiu la 2 óre p. m. petrecuta de o insemnata adunare intre multe lacrimi si suspine in cimiteriulu bisericei din Beic'a Romana.

Fia'it tierin'a si amintirea binecuventata! Beic'a Romana, la 6 Martiu 1881.

Daniele Matheiu,
preotu in Habicu cá parinte
intristatu alu regretatei.

— (Victor Hugo.) In 28 Februaru a. c. capital'a Paris si potemu dice Franci'a intréga a serbatu aniversari'a a 80-ea a nascerei celui mai gloriosu poetu alu Franciei din secolulu nostru. Omu care si-a conservatu vigórea spiritului si alaturarea cu ea pe cea fisica, cum si simpathiile poporului pàna la cele mai inaintate betranetie, Victor Hugo fu glorificatu in acea di, pàna candu se mai afla in viétia, intr'unu modu, precum raru s'a mai intemplatu vreodata altui literatu si poetu. In capitala au participatu preste trei sute de mii ómeni din tóte clasele locuitoriloru. Daca lumea lauda, glorifica, adóra chiaru pe capete incoronate, pe generali victoriosi, pre càtu timpu acestia se mai afla in viétia, nu e nici-o mirare, lumea o face in acésta càtu din interesu, din lingusire, fórte multi si de frica. Dara cine se se téma de unu poetu? Ferice de poporulu care scie pretiui si stima meritele literatiloru geniali, pre càtu se mai afla in viétia si pentru tesaurele spirituali castigate dela aceia, le plateste cu recunoscintia si nu'i lasa pe usile ómeniloru.

— (Navigatiunea pe Prutu in 1880.) Delegatulu gubernului romanu in comissiunea mixta a Prutului ne da urmatóarele notitie statistice asupra miscarei navigatiunei riului Prutu in a. 1880.

Bastimente cu aburi si cu pandie au intratu pe Prutu: Austriace 10, grecesci 606, romane cu pandie 119, russe 6, turcesci 2, bulgare 1, cu unu tonagi totalu de 55,554 (1 tona = 20 ctie.)

Au esitu de pe Prutu: austriace 11, grecesci 618, romane 127, russe 4, turcesci 2, bulgare 1, tóte cu unu tonagi de 57,649.

Inportulu prin gur'a Prutului s'a urcatu in acelasu spatiu de timpu la 233,916 ocale diferite marfuri, 14,220 oca sare, 55,555 ocale faina; carbuni de pamentu 28 tóne englese, cereale pentru semintie 10 tone, scanduri si lemne de constructiune 647 bucati.

Exportulu prin gur'a Prutului s'a facutu in proportiuni multu mai mari in 1880. Porumbulu ocupa primul locu in marfurile exportate; elu s'a urcatu la 191,225 chile de Galati, grâulu la 44,699 26,656 chile, ordiulu 50,114, fasolea 837, semintie de inu 401. Brandieturile exportate au fostu in cantitate de 187,434 oca, vinulu 149,630, lemnele de constructiune 950 bucati si lemnele de focu 360 stanjeni. (Curier. fin.)

Locu deschisu.*)

Sinc'a-vechia, 17 Fauru 1881.

Onorabila Redactiune!

In Nr. 13 alu „Gazei Transilvaniei“ au aparutu cu dto Sinc'a-vechia 9 Februaru a. c. una corespondentia calumniatória in contra d-lui Josifu Stoic'a, prin care autorulu aceleia „unu spectatore“ isi ia audaci'a a pune inaintea onoratului publicu nisce minciuni infame si nedemne de caracterulu unui omu de omenia. Pànace d-lu Stoic'a va pasi seriosu in contra acelui calumniatore, subscrisulu (cá locuitoriu din comun'a Sinc'a-vechia), nu potu trece cu vederea acea corespondentia malitíosa si a nu aratá on. publicu purulu neadeveru ce'lu sustine acelu „spectatore“ afirmandu, cá d-lu pretore tractuale Gridanulu cu ocaseiunea cercetarei dupa fontanile fondului scolasticu ar fi gasitu intre documentele fondului amentitu o cuietantia, prin care unu domnu advocatu au primitu 265 fl. cá onorariu dela d-lu cassariu alu fondului Josifu Stoic'a, fara autorisare competenta. E dreptu cumcá unu advocatu a primitu 265 fl. inse nu dela d-lu cassariu alu fondului Josifu Stoic'a, nici din fondulu scolasticu, ci din contra dela comuna — dela

*) Pentru articlii ce esu sub acésta rubrica, redactiunea nu ia nici-o respundere asupra sa. Red.

primaria — cá spese avute cu erariulu in processulu de 2280 fl. Acésta se si amintesce espresu in quietanti'a de dto Fagarasiu 4/5 1874, vediuta si de d-lu „unu spectatore“ in 31 Januariu a. c. Cumcá acelu advocatu a meritatu sum'a amintita, va fi sciindu comun'a, care i'a datu si tribunallulu ce i'a licidatu.

Ce se atinge de destituirea d-lui Josifu Stoic'a, aceea s'a intemplatu fara consensulu reprezentantiloru comunali. Se va vedea càtu mai ingraba, daca aceea au avutu loculu seu séu nu!

Despre traficarea scólei la comitetulu granitiareescu nu a fostu nici candu vorba, ci din contra d-lu Josifu Stoic'a a inaintatu singuru numai cererea reprezentantiei comunali, spre a dobandi in favorulu scólei óre-care ajutoriu dela fondulu scolasticu granitiareescu, ceea ce i'a si succesu, dupa cum probédia insusi scriptulu on. comitetu centralu granitiareescu ddto Sibiiu 4 Januariu Nr. 1027—1881 unde ad punctulu XI p. 10 alu protocolui de propuneri alu siedintiei gener. se dice:

„Suplic'a comunei Sinc'a-vechia, spre a li se preface scól'a de acolo in scóla granitiarésca, devenindu „sub administratiunea comitetului centrale, — càtu si „dotarea unui invetiatoriu séu invetiatoresc din fondulu „scolasticu. Comissiunea propune primirea scólei sub „administrarea fondului centrale si infiintiarea càtu si „dotarea postului de invetiatoresca cu 300 fl. v. a. din „fondulu scolasticu; totuodata reducerea numerului in „vetiatoriloru dela scól'a din Ohab'a numai la doi, considerandu-se, cumcá numerulu eleviloru comunei pe „tente este de totu mare, pe candu numerulu eleviloru „scólei din Ohab'a in proportiune e de totu micu.

„Laurianu Negrea spriginesce propunerea comis-siunei si este pentru inpartirea cuotei dela compani'a „Ohab'a. Bucuru Boeriu inca spriginesce propunerea „comissiunei.“

Éta apoi, cá urmédia si decisulu adunarei generali in respectulu acesta.

„S'a primitu propunerea comissiunei si se concrede comitetulu administrativu cu intreprehinderea toturoru pasiloru necesari pentru esecutarea acestui conclusu dupa tóte forme si dispositiunile ce prevedu statutele; cu acelu adaosu inse, cumcá reducerea numerului invetiatoriloru dela scól'a din Ohab'a, apoi deschiderea scólei de fetitie din Sinc'a-vechia se se efeptuésca numai dupa espirarea anului scolasticu curente, adeca la 1 Septembrie 1881.

Este acésta traficare d-le „unu spectatore“? Judece opiniunea publica!

Daca poporulu acestei comune respira acum mai liberu, este o intrebare mare, care s'aru potea resolvá numai dupa o precumpanire drépta a fapteloru din trecutu a respectivului domnu J. Stoic'a, cari dupa modest'a mea parere tocmai pentru-cá a fostu in favorulu acestei comune, ii sunt unu gunoiu in ochii domnului „spectatore.“

Spre deplin'a convingere despre adevverulu celoru premerse am tramisu on. redactiuni a „Gazetei Transilvaniei“ si unu atestatu, prin care reprezentantie comuneloru afiliate la notariatulu Sincaianu adevverescu prin subscrierile loru proprie, cá d-lu Josifu Stoic'a cá notariu a fostu unulu dintre cei mai demni de chiamarea sa, servindu spre multiamit'a toturoru locuitoriloru din comunele incredintiate conducerei d-sale.

Acestu atestatu nu'lu potu produce, de órece jace in cor'fa redactiunei „Gazet'a Transilvaniei.“

Andrei Munteanu.

Bilantiulu societatii de pastrare si inprumutu din Resinari 31 Decembre 1880.

Activa:

1. Numerariu in cassa cu finea 1880	44.07
2. In cambii	7135.81
3. In obligatiuni	2516.60
4. Hartii si valóre in pretensiuni	223.60
	9920.08

Passiva:

1. Actiile cuotele membriloru	2101.60
2. Fondulu de reserva	2294.36
3. Depuneri spre fructificare	5260.86
4. Profitu curatu pro 1880	263.26
	9920.08

Resinari, in 31 Decembre 1880.

Nicolau Ciucianu, Vasilie Drocu m. p. Petru Albu, actuariu. cassariu.

Bilantiulu presente s'au esaminata si confruntanduse cu cartile societatii, s'au aflatu in deplina consonantia si cu acelea in regula.

Resinari, in 28 Februaru 1881.

Comitetulu de revisiune:

Maniu Vidrighinu. Oprea Brote. Alemanu Drocu.

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

8 Martiu st. n. in Sibiiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	6.80—7.80
Grâu, amestecat	1 „ „	5.30—6.30
Secara	1 „ „	5.30—5.70
Papsioiu	1 „ „	3.—3.40
Ordiu	1 „ „	— —
Ovesu	1 „ „	2.10—2.40
Cartofi	1 „ „	1.60—2.—
Mazare	1 hectolitru fl.	9.—10.—
Linte	1 „ „	11.—12.—
Fasole	1 „ „	5.—5.50
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	35.—36.—
Untura (unsóre topita)	50 „ „	30—32 1/2
Carne de vita	1 „ „	44—46
Oua 10 de		—25

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 7 Martiu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru unguresca	112.15	112.30
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	85.75	85.50
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	102.20	102.50
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	88.—	88.50
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	127.50	128.25
Obligatiuni ung. de rescumpararea pamentului	96.25	96.50
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	95.—	95.50
Obligatiuni urbariale temesiane	96.—	95.50
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	93.75	93.50
Obligatiuni urbariale transilvane	95.—	94.50
Obligatiuni urbariale croato-slavone	96.—	—
Obligatiuni ung. de rescumpararea diecimei de vinu	94.—	94.50
Datorie de statu austriaca in chartie	73.55	73.50
Datorie de statu in argintu	76.15	76.50
Rent'a de auru austriaca	90.10	90.—
Sorti de statu dela 1860	130.—	130.—
Actiuni de banca austro-ung.	814.—	816.—
Actiuni de banca de creditu ung.	266.75	266.50
Actiuni de creditu aust.	290.30	290.30
Sorti unguresci cu premii	115.25	116.—
Argintu	—	—
Galbini imper.	5.53	5.53
Napoleondorulu	9.28	9.29 1/2
100 marce nemtiesci	57.25	57.30

Cursuri de Bucuresei in Lei noi (franci).

7 Martiu st. n. 1881.

Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	l. 93.— b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	109.—
Obligatiuni dominiali cu 8%	105.—
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	102.—
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	95. 1/2
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	102.—
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	56.65
Obligatiuni din 1868 cu 6%	100.90
Prioritati cu 8%	—
Actiunile bancaei Romani'a din 1869	290.—
Daci'a, comp. de asecur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	200.—
Romani'a, compania de asecur., din 1875 cu 8% act. (200 l.) platitu 100	75.—
Rent'a romana din 1875	85.—
Diverse:	
Argintu contra auru	101 1/2
Bilete hipotecarie contra auru	101 1/4
Florini val. austriaca	2.15

Subscrisii au onóre a face cunoscutu, cá abonamentulu pentru

BAI DE ABURU SI DE VANE

dela 15 Martiu a. c. inainte se reduce la diece, si diumetate de abonamentu la cinci bai, éra pentru acelu numeru se dau bilete de scaldatu dupa usulu de pàna acum, cu pretiurile urmatórie:

Unu abonamentu de 10 bai, cu albituri fl.	4.50
„ „ „ 10 bai, fara albituri fl.	4.—
Diumetate de abonamentu cu albituri . fl.	2.25
„ „ „ fara „ . fl.	2.—
Unu abonamentu pentru 10 bai de vana cu albituri fl.	3.50
„ „ „ fara „ fl.	3.—
Diumetate de abonamentu cu albituri . fl.	1.75
„ „ „ fara „ fl.	1.50
Câte una baia costa si anume:	
Baia de aburu cu albituri	—55
„ „ „ fara „	—45
Baia de vana cu „	—45
„ „ „ fara „	—35

Terminulu in care biletele au valóre, este doi ani. — Scaderea de pretiuri acordata membriloru din reuniunile de laboratoriu si de cultura, cum si eleviloru din institutele scolastice militare, se intinde si la persónele militare din statulu suboficiariloru.

Dorindu a satisface dorinti'a si trebuinti'a on. publicu prin acestea modificari, ne vomu adopera si pe viitoriu a corespunde cerintieloru relative la acestu institutu de bai in totu ce concerne curati'a, comoditatea si servitiulu promptu, pe langa care le si recomandam binevoitórei cercetari.

Ordinea bailoru de aburu:

Pentru domni: Mercuri, Joi, Sambata si Dumineca inainte de amiédi dela 6 pàna la 1 óra.

Pentru dómne: Luni inaintea amiediei, Joi si Sambata dupa amiédi.

Bai de vane in tóte dilele, dela 6 óre demánéti'a pàna sér'a la 8.

Herediti lui Frühbeck.

Pentru baile de vane se aplica unu servitoriu. (6) 1—2

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu. Tipariulu lui W. Krafft.